

Budget 2024 och plan 2025-2026

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Budget 2024 och plan 2025-2026

1 Inledning

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens budgetförslag för 2024 uppgår till 30,5 miljoner kronor netto. Nämndens nettokostnader ökar med 1,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Enligt planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2024 och plan 2025–2026, samt revidering på grund av förändrad tjänstemannaorganisation, uppgår miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget (anslag) för 2024 till 29,5 miljoner kronor netto. För 2024 har antaganden gjorts om prisökningar med 1,5 procent, löneökningar 2 procent och internhyresökning med 7,9 procent.

Budgetförslaget innehåller två förändringar, dels en justering på 0,2 miljoner kronor mellan tekniska nämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden avseende planavdelningens it-licenskostnader, dels en ökning på 0,8 miljoner kronor för kostnader som tidigare år har hanterats inom investeringsbudgeten.

Med minskade intäkter för bygglov och karttjänster och en allmän uppräkningsökning om endast 1 procent i budgetramen har besparingar varit nödvändiga för 2024. Föräldraledig personal ersätts inte under ledighet och en vakant planhandläggartjänst tillsätts inte. Utrymme för den tjänsten finns inte inom ramen. Tidigare budgetreserv har intecknats.

Personalkostnaderna ökar mer än uppräkningsökningen åren framöver vilket gör att prognosen är negativ från och med 2025. Från 2025 krävs besparingsåtgärder på cirka 1 miljon kronor och ökar varje år därefter.

Kompetensen genom personalbemanningen är nämndens främsta resurs men också största sårbarhet vid brist på bemanning. Konkurrenten om personal är hård inom nämndens område och det är av största vikt att upprätthålla den även under viss period av konjunkturedgång.

För att verkställa det nya nämndmålet ”Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har digitala detaljplaner från och med D1 och senare, förutsätts ett tillfälligt utökat anslag om 0,8 miljoner kronor per år, under en tvåårsperiod.

2 Ansvar och uppgifter

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen, kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har insyn och uppsikt över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggnadsväsendet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör även, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen eller annan nämnd, kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär att nämnden svarar för prövning, tillsyn och miljöövervakning enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter inklusive de lokala hälsoskyddsföreskrifterna. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska:

- på uppdrag av kommunstyrelsen upprätta förslag till detaljplaner som ska antas av kommunfullmäktige,
- ge planbesked när standardförfarande tillämpas i enlighet med plan- och bygglagen,
- ge uppdrag att upprätta förslag till detaljplaner när standardförfarande tillämpas enligt plan- och bygglagen alternativt enkelt planförfarande för planer som påbörjats före 1 januari 2015,
- yttra sig i fastighetsbildningsärenden,
- ansvara för kommunens kart- och mättningsverksamhet,
- svara för prövning av ansökningar om tillstånd eller dispens för skyltning enligt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning,
- handlägga namn- och adressärenden,
- hantera ärenden enligt 10 och 11 §§ lagen om lägenhetsregister,
- fullgöra de uppgifter som, inom nämndens ansvarsområde, åligger kommunen enligt smittskyddslagstiftningen,
- lägga fram förslag till stadgar, taxe- och avgiftsbestämmelser samt i övrigt utarbeta förslag som är påkallade inom nämndens ansvarsområde.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska utöva tillsyn enligt:

- Miljöbalken,
- plan- och bygglagen och annan lagstiftning inom plan- och byggväsendet,
- tobakslagen i de delar tillsynen inte åligger socialnämnden,
- strålskyddslagen vad gäller solarier,
- lagen om sprängämnesprekursorer,
- lagen om animaliska biprodukter,
- miljöbalken över naturreservat som inrättats av kommunen.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret arbetar på uppdrag av miljö- och stadsbyggnadsnämnden och består av fem avdelningar: miljö, plan, bygglov, kart- och mät samt en stab.

Nämndmål

Hög kvalitet

Nämndmål: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare

Stor valfrihet

Inget nämndmål kopplat till strategiområdet

Hög attraktivitet

Nämndmål: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda

Hög effektivitet

Inget nämndmål kopplat till strategiområdet

Stark utveckling

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har digitala detaljplaner från och med D1 och senare (nytt mål)

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en aktiv kemikalietillsyn (nytt mål)

3 Förändring av nämndmål

Mål som tas bort

Nämndmål: *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden verkar för en bevarad kulturmiljö i Danderyds kommun genom en uppdaterad kulturmiljöhandbok (uppdrag från kommunfullmäktige: att uppdatera och digitalisera kommunens kulturmiljöprogram)*

Kommentar: målet tas bort 2024 då projektet med att uppdatera kommunens kulturmiljöhandbok till ett uppdaterat digitalt kulturmiljöprogram färdigställs under 2023.

Nämndmål: *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har utvecklat en effektiv handläggning genom digitalisering*

Kommentar: Målet tas bort i budget 2024 då handläggningen till största del är digital och effektiv. Ett mer specifikt mål föreslås om digitalisering av detaljplaner.

Nämndmål: *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en inriktad tillsyn av ytvatten med fokus på minskade utsläpp av förorenat dagvatten till Edsviken och Lilla och Stora Värtan.*

Kommentar. Målet tas bort då inriktningen är införlivad i tillsynsplaneringen.

Nya mål

Nämndmål: *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har digitala detaljplaner från och med D1 och senare.*

Kommentar: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska digitalisera kommunens gällande detaljplaner som upprättats efter 1987 då plan- och bygglagen inrättades, för att uppnå en enhetlig teknisk standard. Det görs genom att analoga detaljplanekartor görs helt digitala med informationsbärande punkter, linjer och ytor. Målet omfattar 316 planer. Planerna kommer då att uppfylla den standard som krävs för att tillgängliggöra dem i Nationella geodataplattformen (NGP) som Lantmäteriet är datavärd för. Standarden och leverans till NGP är idag ett lagkrav för detaljplaner som påbörjats från och med år 2022.

Äldre detaljplaner som upprättats enligt tidigare gällande lagstiftning behöver utredas ytterligare om de ska digitaliseras eller inte och de omfattas därför inte av målet för detta projekt.

Digitala planer förenklar för alla aktörer vid planering och byggande och kommer på sikt att leda till utveckling av digitala verktyg i handläggning och prövning av till exempel bygglov och för fysisk planering. Målet är omfattande och arbetet ligger inom ramen för vad som förväntas av kommunerna de kommande åren.

Det föreslagna målet förutsätter att extra ramanslag om 0,8 miljoner kr ges för projektets genomförande i två år. Arbetet är tids- och kompetenskrävande. En extra resurs föreslås för digitaliseringsarbetet och i första hand anställs en medarbetare för uppdraget viss tid. Ett möjligt men troligtvis dyrare alternativ är att upphandla extern konsult för genomförande av uppdraget. Därutöver krävs en intern projektledning och arbetsgrupp för granskning och kvalitetssäkring av genomförd digitalisering. Projektet enligt målet bedöms kunna genomföras till och med 2025-12-31 men kan eventuellt komma att ta längre tid.

Nämndmål: *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en aktiv kemikalietillsyn*

Kommentar: Målet föreslås då miljö- och stadsbyggnadskontoret saknar en inriktning för tillsynen inom kemikalieområdet (förutom inom området förorenad mark). Målet innebär framtagande av riktlinjer som ger

nämnden och kontoret samlad kunskap om hälsoaspekter, tillsynsområden och vägledning för att därefter bedriva en aktiv tillsyn inom kemikalieområdet.

4 Ekonomi

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens budgetförslag för 2024 uppgår till 30,5 miljoner kronor netto. Nämndens nettokostnader ökar med 1,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. För 2024 har antaganden gjorts om prisökningar med 1,5 procent, löneökningar 2 procent och internhyresökning med 7,9 procent.

Enligt planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2024 och plan 2025–2026, samt revidering på grund av förändrad tjänstemannaorganisation uppgår miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget (anslag) för 2024 till 29,5 miljoner kronor netto. Budgetförslaget innehåller två förändringar på totalt 1 miljon kronor, dels en justering på 0,2 miljoner kronor mellan tekniska nämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden avseende planavdelningens it-licenskostnader, dels en ökning på 0,8 miljoner kronor för kostnader som tidigare år har hanterats inom investeringsbudgeten. De 0,8 miljoner kronorna är:

- Underhåll och uppdatering av kartsystem med tillhörande databaser samt flygfotografering (0,2 miljoner kronor).
- Kartering som innebär laserskanning för höjdmodeller, detaljkartering från flygbilder och 3D-modellering. Karteringen görs bara vart tredje år med början från 2024 (0,3 miljoner kronor).
- Digitalisering och e-tjänster inom bygg och miljö (0,3 miljoner kronor).

Kapitalkostnaderna för 2024 uppgår till 0,6 miljoner kronor vilket är en minskning med drygt 0,1 miljoner kronor.

Nämndens investeringar för perioden omfattar en årlig summa (0,2 miljoner kronor) för ospecificerade inventarier samt år 2025 ett mätinstrument till kart- och mätavdelningen (1,0 miljoner kronor).

Kommunens finansieringsmodell som innebär en procent i uppräknings på nettorammen kommer vara en utmaning då nämndens intäkter inte bedöms öka 2025-2026. Inom planavdelningen finns en vakant tjänst vilken inte kommer att tillsättas. Fler åtgärder kan behöva vidtas 2025 om inte intäkterna vänder uppåt.

Kostnader för föreslaget mål om digitalisering av detaljplaner projekt 2024 och framåt ingår inte i föreslagen nettoram.

Tabellen visar nämndes nettokostnader och förändring för åren 2022 - 2026.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nettokostnader (mnkr)	-31,3	-28,8	-28,8	-30,5	-30,8	-31,1
Förändring (mnkr)				-1,7	-0,3	-0,3
Förändring (%)				6%	1%	1%

Not: utfallet 2022 avser de verksamheter som 2023 ingår i miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Beslut togs under 2022 om en förändrad tjänstemannaorganisation inom stadsbyggnadsområdet från och med 2023. En budgetrevidering är gjord vilken innebär att miljösamordningsbudgeten flyttats från miljö- och stadsbyggnadsnämnden till tekniska nämnden samt att planverksamhetens budget har lagts till miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens nettobudget för 2024 uppgår till 30,5 miljoner kronor vilket är en förändring på 1,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Främsta förklaringarna är en justering mellan tekniska nämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden avseende planavdelningens it-licenskostnader 0,2 miljoner kronor och en ökning på 0,8 miljoner kronor för kostnader som tidigare år har hanterats inom investeringsbudgeten, samt ökade it-kostnader.

År 2025 beräknas nettobudgeten till 30,8 miljoner kronor. Här beräknas kompensation för lägre intäkter med anledning av förändring kring finansiering av öppen data, justering för lägre kostnader för driftinvesteringar och uppräknings 1 procent utifrån ram 2024. Från och med 2025 kommer inte intäkter fås genom kartavtal/ intäktsavtal till följd av att myndigheter, via lagkrav, kommer att tillgängliggöra öppna data.

År 2026 beräknas nettobudgeten öka till 31,1 miljoner kronor. Kapitalkostnaderna ökar på grund av en investering som görs 2025 och den generella uppräknings på 1 procent.

4.1 Driftsredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter och kostnader för åren 2022 – 2026

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	14,1	13,6	15,5	14,4	14,4	14,6
Kostnader	-45,4	-42,5	-44,4	-44,9	-45,2	-45,7
Nettokostnader	-31,3	-28,8	-28,8	-30,5	-30,8	-31,1

Not: utfallet 2022 avser de verksamheter som 2023 ingår i MSN.

Konjunkturen gör att nämndens intäkter är svårbedömda, men en minskning på cirka 1,1 miljoner kronor beräknas mellan 2023 och 2024.

Under perioden 2024-2026 beräknas bygglovsintäkterna till 6 miljoner kronor, planintäkterna varierar mellan 3-3,5 miljoner kronor och intäkterna för kartor och mätning varierar mellan 1,9-2,1 miljoner kronor.

Inom miljö görs bedömningen att intäkterna för tillsynen kommer att minska till stor del med anledning av lägre intäkter från livsmedelskontrollen på grund av efterhandsdebitering och ny riskklassning. Intäkterna varierar under perioden mellan 3,3 och 3,1 miljoner kronor. Indexhöjning (PKV) förutsätts i beräkningarna både vad gäller miljöbalkstillsynen och livsmedelskontrollen. En stor osäkerhet råder vad gäller PKV per augusti innevarande år, beräkningarna är baserade på PKV i februari 2023.

Ett minskat ärendeinflöde inom bygglov och kart- och mät kan få en påtaglig inverkan på nämndens intäkter. Några större byggprojekt har aviserat att söka bygglov under 2023, vilket kan trygga 2023 års bygglovsintäkter.

Det finns också en stor risk att många verksamhetsutövare, som får tillsyn enligt miljöbalken respektive kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, får ekonomiska bekymmer i en tid med högre inflation, högre räntor och betydligt högre elpriser. Verksamheter kan komma att läggas ned alternativt få svårigheter att betala tillsynsavgifter. Lägre intäkter är också en effekt av att man nu arbetar enligt efterhandsdebitering.

Cirka 67 procent av nämndens kostnader avser personal och 17 procent overhead (hyra och kommungemensamma kostnader). Övriga större kostnadsposter är 0,6 miljoner kronor avsedda för miljöövervakning (luft) och 0,8 miljoner kronor avsedda för kostnader som tidigare år har hanterats inom investeringsbudgeten. Detta ger inte så stort utrymme för kostnadsbesparingar. De främsta åtgärderna som görs är att inte ta in ersättare vid föräldraledigheter, inte tillsätta en vakant tjänst och att utesluta en budgetreserv.

Ändrade riktlinjer för investeringar gör att nämnden kan drift föra räntor o avskrivningar om nämnden går mot positivt resultat 2023, vilket i så fall har en positiv påverkan på budgetramen 2024-2026.

4.2 Verksamhetens nettokostnader

Nettokostnader per verksamhet (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nämnd	-1,0	-1,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,4
Stab	-7,0	-7,3	-7,4	-7,8	-7,8	-7,9
Bygglov	-9,0	-6,3	-6,0	-5,8	-5,9	-6,0
Plan	-6,0	-3,0	-3,0	-3,6	-3,7	-3,7
Kart- och mät	-3,1	-3,8	-3,8	-4,6	-4,6	-4,7
Livsmedel	-0,2	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskydd	-5,0	-6,5	-7,3	-7,4	-7,5	-7,6
Nettokostnader	-31,3	-28,8	-28,8	-30,5	-30,8	-31,3

(Utfall 2022: byggnadsnämnden -17,6mnkr, miljö- och hälsoskyddsnämnden -8,6mnkr, planavdelningen -6,0mnkr samt borträkning av miljösamordningen +1,0mnkr. Ger ett utfall 2022 på -31,3 mnkr).

Nämnd

Ingen större förändring avseende nettobudget. Budgeten består främst av kostnader för arvoden och sammanträden.

Stab

Främsta orsakerna till ökningen mellan 2023 och 2024 är ökad hyreskostnad samt medel för det som tidigare år har hanterats inom investeringsbudgeten (-0,3 miljoner kronor) samt ökade lönekostnader. Stabens budget består främst av kostnader för löner och overhead, men även medlemsavgifter i förbund samt juridiska tjänster för hela nämnden.

Bygglov

Verksamhetens nettoram sjunker med 0,2 miljoner kronor 2024. Bygglovsintäkterna beräknas till 6,0 miljoner kronor och kostnaderna till -11,8 miljoner kronor. Konjunkturen gör att intäkterna är svårbedömda. Ökade hyres- och lönekostnader hanteras genom att verksamhetens budgetreserv är borttagen att kapitalkostnaderna är lägre.

Plan

Verksamhetens nettoram ökar med 0,6 miljoner kronor 2024. Planintäkterna beräknas till 3,0 miljoner kronor 2024 för att sedan öka till 3,5 miljoner kronor 2025-2026. Kostnaderna ökar 2024 (-0,6 miljoner kronor) dels på grund av en justering (-0,2 miljoner kronor) för it-licenskostnader som inte fördes över i samband med budgetrevidering 2023, som gjordes på grund av omorganisation, dels på grund av att planavdelningen ska bära sin andel av overheadkostnader på samma sätt som övriga verksamheter gör inom nämnden.

Kart- och mät

Verksamhetens nettoram ökar med 0,8 miljoner kronor 2024. Totala intäkter beräknas bli 0,6 miljoner kronor lägre än 2023, det är främst intäkterna för kartor som sjunker då antalet beställningar minskat väsentligt. Förändringen gällande finansiering av öppen data gör att verksamheten mister cirka 0,3 miljoner kronor i intäkter. Verksamhetens totala kostnader ökar med 0,2 miljoner kronor då kompensation begärs i drift för projekt som tidigare har hanterats inom investeringsbudgeten. Personalkostnaderna blir lägre 2024 på grund av en föräldraledighet som inte ersätts.

EU kommissionen har beslutat att datamängder som uppfattas som värdefulla ska, från och med februari 2023, tillhandahållas avgiftsfritt. Enligt direktivet kan man besluta om dispens på avgiftsfriheten i två år förr att lösa de finansiella och tekniska frågorna. Från och med 2025 kommer inte intäkter fås genom kartavtal/ intäktsavtal till följd av att myndigheter, via lagkrav, kommer att tillgängliggöra öppna data.

Livsmedel

Verksamheten ska vara helt intäktsfinansierad enligt krav från Livsmedelsverket och Länsstyrelsen i Stockholms län. Livsmedelsintäkterna sjunker jämfört med 2023 och beräknas ligga på cirka 1 till 1,1 miljoner kronor (1,9 miljoner 2023). Främsta orsaken är att man arbetar enligt efterhandsdebitering. Mycket stor osäkerhet råder då riskklassning av livsmedelsverksamheter pågår under hela året 2023. Inom ramen för riskklassningen hanteras antalet anställda, typ av verksamhet och certifiering med mera. En översiktlig bedömning ligger till grund för budget 2024-2026 med anledning av detta. Därtill finns osäkerhet rörande hur mycket intäkter som efterhandsdebiteringen genererar 2024-2026. Det som kan förutsättas är att intäkterna från livsmedelskontrollen minskar efter ny riskklassning och efterhandsdebitering.

Miljö- och hälsoskydd

Verksamhetens nettoram ökar med 0,1 miljoner kronor 2024. Totala intäkter beräknas ligga på 2,2 miljoner kronor för att gå ned till 2,0 miljoner kronor 2025 och 2026. Hyres- och personalkostnaderna ökar vilket hanteras genom att budgetreserven tas bort.

Intäktsbudgeten utgår från att en indexuppräknning (PKV) görs. Bedömningen är att intäkter med anledning av handläggning av ansökan om värmepump (bergvärme) kommer att minska. Denna trend ser man nu under våren 2023. Tillsyn inom projektinfrastruktur kommer att minska. Vissa verksamheter, hälsoskyddsverksamheter i synnerhet, är konjunkturkänsliga och det finns stor osäkerhet med avseende på intäkterna från dessa.

5 Investeringar

5.1 Tidsbestämda projekt

Beslutade projekt (mnkr)	Genomförande- beslut	Utfall t.o.m. 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Beslutad total- budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Ersättare till AGS		0	0,4				0,4	0,4	2023
Summa beslutade projekt									

I projektet ersättare till AGS uppdaterar vi till ett modernt mellanlagringssystem för nämndens arkivhandlingar och i samband med det projektet lyfts även material in från ärendehanteringssystemet Ecos1. Beräknas slutföras 2023.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Beräknad totalbudget	Beräknat slutår
Mätinstrument	0,0	1,0	0,0	1,0	2025
Summa föreslagna projekt	0,0	1,0	0,0	1,0	

Kart- och mätavdelningens mätinstrument behöver bytas ut. Den befintliga utrustningen är tio år gammal och reparationskostnaderna är höga. Teknikutvecklingen inom satellitpositionering och terrestermätning går hela tiden framåt och det är viktigt att verksamheten har tillgång till mätinstrument som uppfyller de högt ställda kraven på effektivitet och noggrannhet.

5.2 Årliga anslag

Årliga anslag (mnkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Inventarier	0,2	0,2	0,2
Summa årliga anslag	0,2	0,2	0,2

Inventarier benämndes tidigare som *oförutsedd investering*.

5.3 Totalsumma investeringar år 2024-2026

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Totalsumma investeringar	0,2	1,2	0,2

Risker

Konjunkturpåverkan

Höjt ränteläge, inflation, höjt kostnadsläge, energikris och en konstaterad lågkonjunktur råder nu och de närmaste åren. Om byggandet avtar ytterligare kan det få en påtaglig inverkan på nämndens intäkter och verksamhet. Under hösten 2022 har ärendeinflödet minskat väsentligt jämfört med föregående år. Några större byggprojekt har aviserat att söka bygglov under 2023 vilket till del kan trygga 2023 års bygglovsintäkter.

Det finns en stor risk att många verksamhetsutövare, som får tillsyn enligt miljöbalken respektive kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, får ekonomiska bekymmer i en tid med högre inflation, högre räntor och betydligt högre elpriser. Verksamheter kan komma att läggas ned alternativt få svårigheter att betala tillsynsavgifter. Därmed kan nämndens intäkter komma att minska.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en kritisk risk inom samhällsbyggnadssektorn och det är allmänt svårt att rekrytera rätt personal. Vid underbemanning, vakanser och personalavgångar ökar stressen i befintlig personals arbetsmiljö och handläggnings- och leveranstider påverkas. Om nyckelpersoner slutar är risken stor att erfarenheter, kompetens och effektivitet förloras.

Personalomsättningen har varit ovanligt stor de senaste åren inom både miljöavdelningen och planavdelningen. Det råder brist på exempelvis miljöinspektörer och arbetsmarknaden är fortfarande mycket god inom samhällsbyggnadssektorn vilket ökar risken för fortsatt hög personalomsättning.

Minskade intäkter då öppna data ska vara kostnadsfri

Kommunal verksamhet och statlig verksamhet påverkas av EU:s Inspire-direktiv som bland annat innebär krav på myndigheter att tillhandahålla kostnadsfri öppna data. Särskilt kart- och mäts information kommer att beröras och förväntas vara kostnadsfri i högre utsträckning. Som följd beräknas befintliga intäktsavtal sägas upp och kommunerna måste i högre grad finansiera kartverksamheterna genom skattemedel. Ovanstående risk har noterats under några år.

Eu kommissionen har beslutat att datamängder som uppfattas som värdefulla ska, från och med februari 2023, tillhandahållas avgiftsfritt. Enligt direktivet kan man besluta om dispens på avgiftsfriheten i två år för att lösa de finansiella och tekniska frågorna. Miljö- och stadsbyggnadskontoret avser att förbereda förslag till beslut om dispens under 2023-2024. Förutsatt att dispens ges måste dock ökat ramanslag ges av KF från 2025 för att täcka upp för det bortfall intäkterna för öppendata idag ger inom kartområdet. Om dispens inte ges måste ramanslag eller annan finansiering ordnas tidigare.

6 Omvärldsanalys

Taxejämförelser inom miljö- och hälsoskydds- och livsmedelsområdet

Danderyd och grannkommuner	Danderyd	Lidingö	Sollentuna	Solna	SRMH	Vallentuna	Österåker	Upplands-Väsby	Sundbyberg	Stockholm	Huddinge
Timtaxa miljöbalkstillsyn kr/timme	1300	1492	1510	1440	1240	1418	1391	1329	1468	1300	1602
Timtaxa livsmedelskontroll kr/timme	1500	1595	1550	1532	1250	1400	1433	1329	1580	1600	1691

I taxejämförelsen för kommuners taxor för 2023 kan utläsas att Danderyds kommuns miljöbalkstillsynstaxa ligger i det lägre spannet. Enbart Södra Roslagens Miljö och Hälsoskyddsförbund (SRMH) ligger lägre. För hela länet ligger medeltimtaxan på 1370 kronor/timme, vilket är en högre taxa än kommunens. För livsmedelskontrollen visar taxejämförelsen ovan att sex kommuner har högre timtaxa. För länet är medeltimtaxan 1481 kronor/timme, således lägre än kommunens timtaxa. Timtaxan för miljöbalkstillsynen är från januari 2022, och timtaxan är något lägre än medeltimtaxan för länet. Taxan för livsmedelskontrollen är ny sedan januari 2023, och kommunen har en högre timtaxa än medel i länet. Då taxorna nyligen är ändrade bedöms det inte som lämpligt att göra en ändring av taxan för miljöbalkstillsynen respektive livsmedelskontrollen. jämförelsen ger dock vid handen att det är lämpligt att göra en indexuppräknings inför 2024 så att kommunens taxa fortsatt och närmare följer medeltimtaxan i länet.

Vid en jämförelse i länet av intäkter för miljöbalkstillsyn, per årsarbetskraft, hade kommunen en högre intäkt (622 000 kronor/årsarbetskraft) än medel (560 000 kronor/årsarbetskraft) under 2022. För livsmedelskontrollen i sin tur hade kommunen lägre intäkter per årsarbetskraft, 638 000 kr per årsarbetskraft, i jämförelse med länets medel om 746 000 kronor per årsarbetskraft 2022. Kommunens högre intäkter för miljöbalkstillsynen antas delvis bero på en hög andel bergvärmeärenden som handlades under 2022. En tongivande anledning till lägre intäkter för livsmedelskontrollen per årsarbetskraft i jämförelse med länets medelvärde torde bero på att kommunen under förra året hade en succesiv övergång mot efterhandsdebitering, och därmed fick lägre intäkter för sin livsmedelskontroll.

Läget för bostadsbyggande

Osäkerheten kring framtida byggande är för närvarande mycket stor i hela Sverige.

Enligt Boverkets indikatorer från december 2022 uppskattades ett bostadsbehov på nationell nivå på 63 400 bostäder årligen i Sverige mellan 2022 och 2030. Indikatorerna visade att det påbörjades 71 500 bostäder 2021, för 2022 till cirka 60 000 påbörjade bostäder, men för 2023 förväntas endast 33 000 bostäder att påbörjas. Detta innebär att trenden går från relativt höga volymer till de lägsta volymerna på över ett decennium. Dessutom visar en undersökning som SBAB genomfört via data från SCB en trend om att omsättningen på bostadsmarknaden har minskat både för småhus och flerbostadshus under de senaste åren.

För Stockholmsregionen har befolkningen vuxit med över 300 000 invånare under senaste decenniet. Enligt länsstyrelsens rapport ”*läget i länet*” från 2022 väntades ökningen vara stark framöver och länet beräknas år 2030 ha 2,6 miljoner invånare. Mellan 2015 och 2021 påbörjades 116 000 bostäder, vilket varit förhållandevis högt för Stockholmsregionen, medan knappt 12 700 bostäder påbörjades i länet under 2022.

Efter denna rapport tyder mycket på att byggandet kommer fortsätta att falla kraftigt under 2023 och enligt länsstyrelsens bedömningar vara betydligt lägre under nästkommande år än under 2010-talet.